

Hans Joachimsson

2004-05-27

Om betalningsordningen i konkurser och abandonering - utsnitt ur en kommande handbok för tillsyn i konkurser

Det bör beaktas att skrivningarna inte är definitiva. Det kan bli ändringar i den slutliga versionen, som beräknas föreligga i början av hösten.

1.2.2.2 Fordringar och kostnader i konkurssituationen

Avsnittet är inte slutligt bearbetat!

I konkurssituationen kan flera olika fordringar och kostnader uppstå. Det är viktigt att skilja ut de olika fordrings- och kostnadsslagen från varandra. En utförlig redogörelse för främst konflikten mellan konkurskostnader och massakostnader – betalningsordningen enligt 14:2 KL - finns i avsnitt 1.5.1. **TSM ska väl känna till och kunna tillämpa regelverket på hela detta område.**

Ett sätt att beskriva den rättsliga situationen på området är att i tur och ordning gå igenom med vilken rätt och mot vem kostnadsanspråk och andra fordringar kan göras gällande.

Först ur boet tas **konkurskostnader** enligt 14:1:1 KL. Det är i första hand fråga om arvode till konkursförvaltaren, ersättning till sakkunnigt biträde och andra utlägg som förvaltaren haft för det direkta fullgörandet av sitt uppdrag. Det är inte rättsligt klarlagt exakt vad som menas med konkurskostnader i denna snäva mening, men resekostnader, utlägg för boende och parkeringsavgifter är med säkerhet att räkna hit. Kostnader för utdrag från PRV och kostnader för förvaring av konkursgäldenärens räkenskapsinformation torde säkerligen vara att räkna hit.

Härefter uttas **massakostnader**. Hit räknas t.ex. kostnader för vård och försäljning av i boet ingående egendom. Kostnader för t.ex. stämningsansökan, gravationsbevis, uppvärmning av ett hus, annonskostnader, kostnader för transport av egendom och mervärdsskatt som boet ådragit sig är exempel på massakostnader. Underhåll till gäldenären och/eller hans efterlevande familj enligt 3:5 KL är också att räkna hit. Arbetsgivaravgifter som utgår på löner till arbetstagare som erhåller utdelning i konkursen utgör också massakostnader, RÅ 2000, ref 29 (RIC 18/00, HÄNV 3.6.3.2). Även ansvaret för motpartens rättegångskostnader som boet ådragit sig sedan man förlorat en process utgör massakostnader.

Den egendom som härefter kan finnas kvar går till fördelning mellan dem som har fordringar i konkursen – **konkursborgenärerna**. För att kunna göra gällande en fordran i konkurs såsom konkursborgenär så måste ens fordran i princip **ha uppkommit före konkursbeslutet**, jämför dock NJA 1989 s. 185 och 1990 s. 110.

Slutligen finns i konkurssituationen fordringar som inte kan göras gällande vare sig mot konkursboet eller i konkursen, s.k. **gäldenärsfordringar**, se RSV 1998 s. 190f.

Gäldenärsfordringar kan göras gällande bara mot konkursgäldenären – såväl om denne är en privatperson som en juridisk person, vilka båda personer ”har ett liv vid sidan av konkursboet”. Ett exempel på en tänkbar gäldenärsfordran beskrivs i RÅ 2000 ref. 29, regeringsrådet Sandströms skiljaktiga mening.

Den följande framställningen i detta avsnitt behandlar bara **konkursborgenärerna** och deras rättigheter.

1.5 Betalningsordningen

Avsnittet är inte slutligt bearbetat.

Lagrum 14:1, 14:2 och 14:13 KL

I detta avsnitt beskrivs förhållandet mellan konkurskostnader i snäv mening och massakostnader – betalningsordningen dem emellan. En diskussion förs om olika tolkningar av regelsystemet och konsekvenserna av de olika tolkningarna. Slutligen redovisas hur en konkursförvaltare bör agera i vissa typiska situationer. En utförligare redovisning härav finns i avsnittet 2.2.11 där också frågor kring övergivande (abandonering) av egendom behandlas. Dessa frågor har ett nära samband med betalningsordningen. I avsnitt 3.6.1.1 beskrivs hur förvaltaren bör agera för att minska risken för att massakostnader på ett överraskande sätt tränger sig före konkurskostnader i snäv mening. Och i avsnitt 4.1.2 slutligen beskrivs hur TSM bör agera om betalningsordningen brutits i konkursen.

TSM ska motverka att kostnaderna för konkurshanteringen blir onödigt höga (HÄNV 1.2.5). I detta inbegrips att hålla nere det allmännas subsidiära kostnadsansvar i de situationer då konkurser skrivs av och förvaltaren begär ersättning av det allmänna. Ett viktigt uttryck för lagstiftarens ambition härvidlag är lagregeln i 14:2 KL. Regeln föreskriver turordningen mellan å ena sidan konkurskostnader i snäv mening som normalt ska ersättas av det allmänna om konkursen skrivs av och å den andra sidan massakostnader. Det är självklart viktigt att TSM behärskar och förmår att tillämpa regelsystemet kring betalningsordningen i konkurser. **Om nämligen massakostnader betalas ur boet och förvaltaren sedan begär full ersättning för arbete och utlägg så riskerar massakostnadsbetalningen att bakvägen öka det allmännas ansvar. I de fall förvaltaren i ett bo med begränsade tillgångar överväger att ådra boet massagäld bör TSM höras.**

Den följande framställningen tar huvudsakligen sikte på de situationer då konkursboet har inga eller begränsade tillgångar. Frågor kring betalningsordningen kan dock också bli aktuella i bon med stora tillgångar.

1.5.1 Olika fordrings- och kostnadslag i konkurssituationen

I avsnitt 1.2.2.2 lämnas en kortfattad redogörelse för de olika kostnader och fordringar som kan föreligga i en konkurssituation. Där redovisas också i grova drag den **betalningsordning** som gäller i konkurs enligt 14:2 KL. Inledningsvis kompletteras här framställningen i avsnitt 1.2.2.2 med en utveckling av de olika kostnads- och fordringslag som aktualiseras i konkurssituationen. Uppräkningarna är inte uttömmande.

Det finns här skäl till följande anmärkning: Konkurskostnader i snäv mening (1.5.1.1) och massakostnader (1.5.1.2) brukar ibland på ett olyckligt sätt tillsammans kallas för

konkurskostnader. Det vore bättre om ordet konkurskostnader reserverades för konkurskostnader i snäv mening. Som ett samlande namn för konkurskostnader i snäv mening och massakostnader ter det sig då lämpligt att använda begreppet ”kostnader i konkurs”.

1.5.1.1 Konkurskostnader i snäv mening (14:1 1 st. KL)

Som exempel kan nämnas:

- arvode till förvaltaren
- ersättning till sakkunnigt biträde
- rese- och hotellkostnader
- parkeringsavgifter
- konkursboets kostnader för förvaring av konkursgäldenärens räkenskapsinformation
- fotokopior
- telefaxsändningar
- kostnad för eftersändning av gäldenärens post (ej prövat i högsta instans)
- kostnad för utdrag ur PRVs register (ej prövat i högsta instans)
- portokostnader
- budkostnader (ej prövat i högsta instans)

1.5.1.2 Massakostnader (massagäld, massaskulder, massautgifter)

Som exempel kan nämnas:

- kostnader för gravationsbevis (frivillig kostnad)
- kostnader för vård och försäljning av viss egendom, t.ex. transport, försäkring, värdering, (alla dessa kostnader är i en mening sådana som förvaltaren frivilligt väljer att ådra boet)
- kostnader för kreditupplysningar, ansökan om betalningsföreläggande och stämning vid domstol samt vidare ersättning till egna vittnen i en rättegång (alla dessa kostnader är också frivilliga)
- anspråk från konkursgäldenären på försörjning ur boet (sådana anspråk väljer ju förvaltaren också i princip frivilligt att tillmötesgå)
- Inköp av varor i samband med fortsatt drift, t.ex. fullföljande av entreprenader eller i en restaurangrörelse (frivilliga kostnader)
- mervärdesskatt på egendom som sålts i konkursen (detta kan boet inte undvika om man inte istället väljer att lämna egendomen osåld)
- motparts rättegångskostnader vid förlust i en process (denna kostnad är halvt frivillig, halvt ofrivillig kan man säga)
- skadestånd som boet ådragit sig (i princip ofrivilligt – även om skadeståndet går tillbaka på en åtgärd eller underlåtenhet från förvaltarens sida)

- tvångsvis ålagda kostnader för sanering av en fastighet som är belastad av miljöfarligt avfall (en ofrivillig kostnad som boet i princip inte kan undgå men som förvaltaren bör söka minimera)
- kostnader för att t.ex. stängsla in en rivningsfastighet eller ett gruvschakt (också här kostnader som boet i princip inte kan undgå men som förvaltaren bör söka minimera)
- arbetsgivaravgifter på löner till arbetstagare som fått utdelning på sina fordringar i konkursen (detta kan boet inte undvika; frågan har emellertid inget egentligt intresse för diskussionen kring betalningsordningen i konkurser i den situationen att boets medel inte förslår till betalning av alla konkurskostnader i snäv mening).

I det föregående har skillnad gjorts mellan ”frivillig” massagäld och annan massagäld. ”Frivillig” massagäld är sådan som förvaltaren i princip måste betala direkt ur boet eller ur egen ficka. Annan massagäld är sådan som han i ett utsatt läge inte bör betala, HÄNV 3.6.1.1.

1.5.1.3 Konkursfordringar enligt 5:1 KL

Fordringar som kan göras gällande i konkursen.

1.5.1.4 Gälldenärsfordringar

Fordringar som inte kan göras gällande vare sig mot konkursboet eller i konkursen, men väl mot gälldenären som utgör antingen en levande fysisk person eller en juridisk person – i det senare fallet i princip dock bara så länge som konkursförfarandet pågår. HÄNV 1.2.2.2 in fine.

1.5.2 Betalningsordningen – lag, praxis och doktrin

1.5.2.1 Själva betalningsordningen

I konkurs ska boets medel i första hand tas i anspråk för betalning av **uppkomna och väntade konkurskostnader** (konkurskostnader i snäv mening) enligt 14:1 1 st. KL. Först sedan förvaltaren betalat alla uppkomna konkurskostnader i snäv mening och reserverat medel för de konkurskostnader som ytterligare kan väntas uppkomma får betalning ske av massagäld – 14:2 KL. **Detta avsnitt, 1.5 Betalningsordningen, behandlar huvudsakligen den konkurrens som ofta finns mellan massakostnader och konkurskostnader i snäv mening.**

TSM ska se till att förvaltaren följer den i lag reglerade betalningsordningen. Om det är fråga om ett konkursbo med obetydliga eller begränsade tillgångar ska förvaltaren **höra TSM** innan han ådrar boet en massakostnad eller har att bedöma en fråga som i sin fortsättning kan medföra att boet ådrar sig massagäld (HÄNV 1.3.1, 3.2.1). Även i bon med mer betydande tillgångar är förvaltaren skyldig att noggrant överväga risken för att hanteringen till slut ändrar som en avskrivningskonkurs och i förekommande fall lyfta upp frågan för diskussion med TSM.

Den första fråga som inställer sig är huruvida bestämmelsen i 14:2 KL ska tolkas strikt eller om det finns något utrymme för en flexibel tolkning. Det finns inte några särskilda förarbeten till regelverket kring betalningsordningen i konkurs och hur bestämmelsen i 14:2 KL förhåller sig till regeln i 14:13, vilken medger förvaltaren rätt att löpande under förvaltningens gång ta ut medel för att betala de kostnader som uppdraget medför.

1.5.2.2 Rättsfall, doktrin m.m.

I rättsfallet NJA 1999 s. 358 har HD tolkat regelverket så att förvaltaren i slutänden inte kunde få betalt för sina utlägg avseende vård- och försäljningskostnader (massagäld). HD skriver: "Även om bestämmelserna kan medföra otillfredsställande följder, är förhållandena inte sådana att det finns anledning att frånga en i och för sig klar reglering som dessutom varit åsyftad." HD får alltså sägas ge uttryck för en **tämligen strikt tolkning av regelverket**. Det går dock inte att av det rättsfallet alldeles klart utläsa om bestämmelsen i 14:2 KL alltid måste tolkas strikt.

WPS behandlar frågan om betalningsordningen. Där förordas en **flexibel läsning** av regelverket. Utan något stöd i förarbetena för denna ståndpunkt åberopar sig författarna på mer allmänna ändamålsskäl. Av vad som anförs i WPS framgår att det föreligger betydande osäkerhet i frågan om i vilka situationer förvaltaren får betala massagäld. Även advokaten Peter Savin har i en artikel i tidningen Advokaten (nr 5/2000 s. 20) givit uttryck för osäkerhet om rättsläget och konsekvenserna av olika synsätt på regelverket.

Saken har prövats av Kalmar tingsrätt i dess beslut 2003-04-16 i mål K 1287-01. I målet hade förvaltaren ur boet tagit medel för att betala massakostnader – kostnader för annonsering, försäkring och ansökan om betalningsföreläggande. Eftersom tillgångarna till slut inte förslog till att betala sådana kostnader som var konkurskostnader enligt 14:1 1 st. 1 p. KL (förvaltarens arvode och utlägg) skulle konkursen skrivas av. Förvaltaren yrkade att domstolen skulle fastställa arvode och kostnadsersättning till honom med ett visst belopp. Sedan TSM påtalat att förvaltaren betalat massagäld och att det fanns en **risk** (HÄNV 4.1.2.2) för att betalningsordningen skulle komma att brytas om förvaltaren tillerkändes full ersättning har tingsrätten satt ned förvaltarens arvode med summan av massagälden. Hovrätten har dock inte funnit sig ha något utrymme att fästa avseende vid TSMs påpekanden och har tillerkänt förvaltaren det av honom begärda arvodet och den begärda kostnadsersättningen. Det framgår dock inte av hovrättens beslut i vad mån förvaltaren i förlängningen kunde räkna med att få ut hela denna ersättning av allmänna medel. Skatteverket har överklagat beslutet till HD och intagit ståndpunkten att bestämmelsen i 14:2 KL i detta fall ska tolkas strikt (RSV dnr 177 145-04/884; HDs mål Ö 569/2004, ÄDB TSM??). HD har ännu inte (april 2004) meddelat beslut i frågan om prövningstillstånd.

1.5.2.3 Diskussion

Eftersom rättsläget inom det aktuella området inte kan anses klart redovisas här de olika synsätt som kan anläggas.

För en strikt tolkning av regelverket talar en del omständigheter. Syftet med bestämmelsen i 14:2 KL får antas vara att **begränsa statens subsidiära ansvar för konkurskostnaderna** (jfr prop. 1978/79:105 s. 236). Detta blir tydligt om man också läser bestämmelsen i 14:14 KL. Enligt denna ska domstolen pröva förvaltarens kostnadsersättningsanspråk med beaktande väl av att statens subsidiära betalningsskyldighet inte ska tas i anspråk i alltför stor mån. Bestämmelsen i 14:13 KL som medger förvaltaren rätt att löpande under konkursens gång ur boet bestrida de kostnader som uppdraget medför kan knappast tas till intäkt för någon annan ståndpunkt. Denna bestämmelse får ändå i första hand uppfattas som en rent kameral ordningsföreskrift.

För en strikt tillämpning av bestämmelsen i 14:2 KL talar också följande. De konkurskostnader i snäv mening som domstolen ska fastställa är bl.a. konkurskostnader enligt

14:1 1st. 1 p. KL. Det är här – förutom arvodet – främst fråga om rena utlägg som förvaltaren haft för sin egen hantering av uppdraget, HÄNV 1.5.1.1. De konkurskostnader i snäv mening som det här handlar om brukar regelmässigt uppgå till ganska obetydliga belopp, varemot massakostnader som förvaltaren väljer att själv ådra boet såsom kostnader för försäkring, transporter och annonsering m.m. kan uppgå till betydande belopp. Det kan synas bli en konstig ordning om å ena sidan domstolen noggrant ska pröva de ofta obetydliga konkurskostnaderna, medan de ofta betydande massakostnaderna inte blir föremål för någon prövning *i denna ordning* fastän dessa ju riskerar att medföra att statens subsidiära betalningsskyldighet ökas ”bakvägen”. Hänv 4.1.2.2 OCH 4.1.2.3

Häremot kan anföras att förvaltaren i de konkurser där det finns vissa begränsade tillgångar ändå bör verka för att dessa förvaltas och realiserats på ett så effektivt sätt som möjligt. Härvid kan det bli nödvändigt att försäkra och ordna med transport av egendomen och vidare ibland värdera den. Till slut kan det bedömas nödvändigt att annonsera ut egendomen för försäljning för att åstadkomma ett så bra pris som möjligt. Det skulle te sig stötande att tvingas slumpa bort värdefull egendom bara för att förvaltaren inte vågar riskera att ådra boet massagäld som i slutändan kommer att inkräkta på hans rätt till ersättning för uppdraget. Särskilt stötande skulle situationen bli om förvaltaren tvingades lämna tillbaka egendomen till gäldenären.

1.5.2.4 Konsekvenser av en strikt tillämpning av 14:2 KL

En ganska vanlig situation är den att det finns egendom i konkursboet som förvaltaren betraktar som värdefull och säljbar. Samtidigt ser han såsom erfaren förvaltare att arvode och konkurskostnader i snäv mening riskerar att uppgå till så stora belopp att de inte kommer att kunna täckas av vad som slutligen finns i boet efter det att massakostnader betalats. I denna situation vore han förhindrad att ådra boet massautgifter för t.ex. försäkring eller andra vård- och försäljningskostnader. Om han inte endast genom eget arbete eller anlitan av sakkunnigt biträde kan sälja egendomen förblir denna osåld och återlämnas till konkursgäldenären (**abandoneras**, HÄNV 2.2.11). Detta kan i och för sig te sig stötande. Den erfarna förvaltaren torde dock i de allra flesta fall – åtminstone med hjälp av ett sakkunnigt biträde – både kunna värdera egendomen och finna lämplig köpare. I de fall då han inte lyckas torde det mestadels vara fråga om egendom som är så jämförelsevis litet värd att en abandonering inte behöver upplevas som stötande. **Här måste också uttryckligen sägas att konkursinstitutet inte har till ändamål att ”städa upp” efter ett misslyckat affärsäventyr.**

Förvaltaren kan också i konkursens inledningsskede befinna sig i den situationen att hans bedömning är osäker – han vill kanske hålla öppet för att behöva göra fördjupade granskningsinsatser eftersom det kan finnas möjligheter till återvinning. Här får han vända sig till de borgenärer som vid en lyckosam hantering kan räkna med att få utdelning i konkursen och av dem begära garantier för att få täckning för eventuella massautgifter. HÄNV 1.5.3.4,

Ett annat exempel: Det finns i boet t.ex. belånad fast egendom eller ett pantsatt skepp där egendomens värde understiger den skuld för vilken den är pantsatt. I allmänna boet finns vissa – begränsade – tillgångar. Förvaltaren bör inte få ådra boet massagäld för vård och försäljning av sådan belånad egendom – massagäld som, för det fall egendomen förblir osåld och tillgångarna i boet i övrigt är begränsade, skulle öka statens subsidiära kostnadsansvar. Vad förvaltaren i stället har att göra är att begära garantier från berörd pantshavare och - om han inte får sådana garantier och inte med eget arbete räknar med att kunna sälja egendomen – abandonera denna.

Riskerar förvaltaren **skadeståndsskyldighet** om han inte försäkrar egendom i boet när det finns medel härför? Här måste först betonas att förvaltaren inte är skyldig att ur egen ficka förskotta andra kostnader än konkurskostnader i snäv mening. Om det finns gott om medel i boet är saken mer svårbedömd. Förvaltaren bör dock kunna freda sig just med hänvisning till det osäkra rättsläget på området. Av intresse i sammanhanget är den aktuella departementspromemorian Herrelösa fastigheter samt ansvar för konkurskostnader (Ds 2003:64). Där föreslås att förvaltaren ska bli garanterad ersättning för kostnader för försäljning men inte vård, t.ex. försäkring av eller underhåll på fast egendom.

Ytterligare ett exempel: Förvaltaren står inför behovet av att ådra boet massakostnader i inledningen av konkursen och han bedömer då att tillgångarna med största säkerhet kommer att räcka till för att betala också alla konkurskostnader i snäv mening. I slutändan visar det sig att så inte blir fallet – hans eget arbete med konkursutredningen blir mer kostsamt än han kunnat förutse. Här skulle man kunna säga att hans förfaringsätt varit ursäktligt och att han i den situationen inte ska behöva lida någon ekonomisk skada. Det ligger mycket i detta synsätt. Det torde dock bara vara fråga om ett fåtal sådana undantagsfall. De förvaltare som förordnas ska ju nämligen ha sådan specialistkompetens och erfarenhet att de är mycket väl förtrogna med den situationen att en konkurs som till en början ter sig lovande ändå till slut ändrar såsom en avskrivningskonkurs. Det bör då begäras av dem att de är mycket försiktiga med att betala ”frivillig” massagäld.

Men en situation som det typiskt sett kunde finnas goda skäl att göra undantag för är följande: I boet finns viss egendom till inte obetydligt värde. För att få ett acceptabelt pris för egendomen är det nödvändigt med en värdering och att annonsera ut egendomen till försäljning. Det skulle knappast rent sakligt te sig stötande om förvaltaren i den situationen fick täckning för sina vård- och försäljningskostnader ur de medel som flyter in vid försäljningen av egendomen. En sådan ordning skulle endast mer sällan medföra att statens subsidiära ansvar skulle öka och man sluppe återlämna egendom till gäldenären.

En tveksam situation är den när konkursboet säljer icke pantsatt egendom där en del av köpeskillingen utgör mervärdesskatt. Om medlen i boet inte förslår så kommer staten att bli nödlidande fordringsägare för (en del av) sin mervärdesskattefordran. Detta kan synas vara en egendomlig konsekvens. Häremot kan anföras att om mervärdesskatten skulle betalas ur boet före konkurskostnaderna i snäv mening men förvaltaren ändå skulle få ut alla sina konkurskostnader i snäv mening av det allmänna så skulle staten också förlora – låt vara genom ianspråktagande av medel på ett annat (kostnads)konto.

En särskild situation som innebär mindre tillfredsställande konsekvenser för det allmänna kan beskrivas så här: Det finns i ett konkursbo en hel del tillgångar, men förvaltaren ser ganska snart att han bör göra en fördjupad konkursutredning för att han vill lämna ett bra underlag i sin underrättelse enligt 7:16 KL (HÄNV 3.5.4). Med en strikt tillämpning av regelverket skulle förvaltaren i denna situation försiktigtvis bli tvungen att avstå från att ådra boet massakostnader för vård och försäljning av den egendom som faktiskt finns. Detta skulle nog i vissa fall medföra att utfallet av hanteringen av denna egendom bleve mindre bra. Det bidrag som då kan lämnas till täckande av konkurskostnaderna kan i sådana fall bli lägre än om förvaltaren t.ex. kunnat genom annonsering nå en större köparkrets.

Bl.a. detta sista exempel visar på att en strikt tillämpning av regelverket kan få mindre tillfredsställande konsekvenser, något som också HD pekat på i NJA 1999 s.358. Detta har dock inte hindrat domstolen från en strikt tolkning. Med det övergripande syfte som regelverket rimligen har – att hålla nere det allmännas kostnader för konkurshanteringen i allmänhet – skulle detta dock vara en konsekvens som finge godtas.

1.5.3 Mer om förvaltarens hantering i några typiska konfliktsituationer

1.5.3.1 Pantsatt egendom

En typisk situation rör intecknad fast egendom i ett konkursbo med i övrigt begränsade tillgångar. Om förvaltaren räknar med att kunna sälja egendomen men inte är helt säker så måste han av berörda panthavare utverka garantier för de massakostnader han kanske måste ådra boet, kostnader för gravationsbevis, värdering och vård av fastigheten m.m. Om han inte får sådana garantier ska han överväga att abandonera egendomen.

Även lös egendom kan vara belastad med pant, t.ex. en fordringsstock som kanske kräver att förvaltaren ger in ansökningar om betalningsföreläggande eller inleder rättegångar. Om det inte finns gott om tillgångar i boet och han inte är säker på att det finns ett övervärde i stocken så måste han begära garantier från panthavaren innan han ådrar boet massagäld hänförlig till denna egendom. Han måste också beakta den mervärdesskatt som kan uppkomma för boet vid realisation av pantsatt egendom.

1.5.3.2 Fastigheter med negativt värde

Här är det främst fråga om fastigheter som är besudlade med miljöfarligt avfall eller rivningsfastigheter. Här bör förvaltaren på ett tidigt stadium göra alla berörda, gäldenären, eventuella borgenärer och företrädare för kommunen uppmärksamma på att han inte kan ådra boet massagäld för hantering av fastigheten. Om det anses önskvärt från t.ex. kommunens sida att förvaltaren vårdar fastigheten så måste han begära garantier däriifrån. Eljest måste han överväga att abandonera egendomen. Det är inte i allmänhet försvarbart att förvaltaren lägger ned något mer omfattande arbete på försäljningsförsök som han ganska snart förstår är utsiktslösa. Se härtill också departementspromemorian Herrelösa fastigheter samt ansvar för konkurskostnader (Ds 2003:64).

1.5.3.3 Icke pantsatt egendom

Förvaltaren ska tänka sig noga för innan han ådrar boet massagäld för vård och försäljning av icke pantsatt egendom. Om han bedömer att det finns en risk för att konkursen kommer att avslutas som en avskrivningskonkurs så bör han begära garantier ifrån närmast berörda borgenärer – garantier som går ut på att boet kompenseras för de massakostnader som inte kan tas ur boet. Om kretsen av berörda borgenärer inte är beredd att ge nödvändiga garantier så får förvaltaren avstå från sådana vård- och försäljningskostnader som blir massagäld. Han får själv eller med hjälp av sakkunnigt biträde värdera egendomen och sedan söka lämpliga spekulanter utan att t.ex. annonsera. Efter vissa mått av ansträngningar måste han överväga att abandonera egendomen.

1.5.3.4 Processer

Om förvaltaren överväger att inträda i en process eller att inleda en process för boets räkning uppkommer också vissa konfliktsituationer. Till att börja med måste han kanske ta kreditupplysning på den tänkta motparten. Därefter måste han bekosta själva stämningsansökan. Vidare kanske han måste höra egna vittnen, vilka självfallet vill ha betalt direkt. Sådana kostnader som nu sagts är ”frivilliga” massakostnader som förvaltaren inte kan undgå att betala om han överhuvudtaget vill få igång och sedan genomföra processen. Om det är tveksamt med tillgångarna i boet måste han begära garantier av berörd borgenär för sådana

kostnader. Om processen går boet emot så drabbas boet av ”ofrivillig” massagäld. Detta sista är dock ett problem av annan art – se vidare nedan under 2.2.7.4 och 3.6.1.1.

1.5.3.5 Betalning av massagäld i ett sent skede av konkursen

Vid flera tillfällen på senare år har TSM uppmärksammat att en förvaltare på ett stadium i konkursen då det stått fullständigt klart för honom att boets tillgångar inte räcker till både uppkommen massagäld och uppkomna konkurskostnader i snäv mening ändå valt att betala massagälden. I denna situation ter det sig uppenbart att förvaltaren förfarit felaktigt.

Att läsa vidare

Förarbeten

SOU 1974:6

SOU 1977:29

Prop 1975/76:210

Prop 1978/79:105 s. 236, 694f och s. 708f.

Prop 1986/87:90 s. 373f. och 387 (konkurskostnader)

Rättsfall

NJA 1945 s. 177 (kan konkursbo försättas i konkurs?)

NJA 1984 s. 113 (utmätning hos konkursbo)

NJA 1988 s. 332 (återförd mervärdesskatt massagäld; pant okränkbar)

NJA 1998 s. 145 (fotokopior m.m. särskilt ersättningsgilla konkurskostnader)

NJA 1999 s. 131 (konkursbos taleskyldighet)

NJA 1999 s. 358 (kostnader för gravationsbevis m.m. ej konkurskostnader)

RÅ 2000 ref 29 (RIC 18/00) (arbetsgivaravgifter som utgår på löner till arbetstagare som erhåller utdelning i konkursen utgör massakostnader)

Svea Hovrätts beslut 1999-06-14 (protokoll 1999-05-21) i mål Ö 1729-99 (i beslutet har fastslagits att underhåll till en konkursgäldenär som förvaltaren utbetalt med stöd av 3:5 2 st KL är en konkursboets massaskuld; eftersom utbetalningen skedde på ett tidigt stadium av konkursen och förvaltaren då inte hade kunnat förväntas överblicka hur förvaltningen skulle utvecklas godtog hovrätten utbetalningen - förvaltaren behövde inte vidkännas att ej få fullt betalt för sitt arvode)

Hovrättens över Skåne och Blekinge beslut 2000-03-07 (protokoll 2000-02-17) i mål Ö 124-00 (kostnader för transport av viss egendom och elektricitet ej konkurskostnader i snäv mening)

Hovrättens över Skåne och Blekinge beslut 2003-03-26 (protokoll 2003-03-21) i mål Ö 2232-02 (kostnader för försäkring ej konkurskostnader i snäv mening trots att det som flutit in vid försäljningen av den försäkrade egendomen i och för sig täckte själva försäkringskostnaden; i detta mål har hovrätten vidare godtagit att kostnader för adressändring och kostnader för utdrag ur bolagsregistret ska anses som konkurskostnader i snäv mening)

Göta Hovrätts beslut 2004-01-09 i mål Ö 1129/03 (kostnader för annonsering, försäkring och ansökan om betalningsföreläggande ej konkurskostnader i snäv mening) Avgörandet har av Skatteverket överklagats till HD; Skatteverkets dnr 177 145-04/884; HDs mål Ö 569/2004. HD har ännu ej (april 2004) tagit ställning i prövningstillståndsfrågan.

Svea Hovrätts beslut 2004-02-16 (protokoll 2004-01-30) i mål Ö 9719-03 (kostnader för omhändertagande av miljöfarligt avfall och försäkring ej konkurskostnader i snäv mening – dock budkostnader) Avgörandet har av förvaltaren överklagats till HD – HDs mål Ö 999/04. HD har ännu ej (april 2004) tagit ställning i prövningstillståndsfrågan.

Doktrin och annan litteratur

WPS s. 911-920, s. 923-925 och s. 961-977.

Welamson II, s. 231 ff

Tidskriften Advokaten 5/2000, s. 20

2.2.11 Abandonering

Avsnittet är inte slutligt bearbetat!

Syftet med att överge (abandonera) egendom är att befria boet från ansvar för egendom som har ett negativt värde eller som inte kan förväntas tillföra boet några medel.

Övergivande av egendom (abandonering) aktualiseras främst i medellösa konkursbon eller bon med begränsade tillgångar men ifrågakommer också i rika bon.

TSM ska bevaka att förvaltaren är medveten om sin möjlighet och skyldighet att abandonera egendom i konkurs och att han tidigt medvetet överväger denna sak. Det är en viktig uppgift för TSM att kunna föra en kvalificerad diskussion kring frågor om abandonering. När förvaltaren kommer i den situationen att han tvingas överväga abandonering av lös eller fast egendom bör han i många situationer höra TSM. Det är angeläget att förvaltaren inte lägger ned tid och kostnader på att hantera egendom som bara kan förväntas medföra att marginella medel tillförs boet.

2.2.11.1 Vad är abandonering?

När en förvaltare överger (abandonerar) egendom innebär det från hans sida att boet inte längre gör anspråk på egendomen. Det ska också normalt bl.a. innebära att förvaltaren härigenom försöker befria boet från risken att ådra boet t.ex. sådan massagäld som kan uppkomma pga. innehavet av egendomen. Abandonering bör nämligen medföra att den till vilken egendomen abandoneras och/eller den som har pant i egendomen själv får bedöma hur och på vilket sätt egendomen ska vårdas och kanske säljas. En genomförd abandoneringen innebär då också att den som har något intresse av egendomen inte längre kan vända sig till förvaltaren. Vederbörandes förhandlingspart blir istället konkursgäldenären och/eller den som har pant i egendomen. För att minska riskerna för att boet ådrar sig massagäld eller för att undandra boet från skyldigheten att utge massagäld ska förvaltaren i vissa situationer uttryckligen avstå från att ta vidare befattning med viss egendom.

Att överge (abandonera) egendom i konkurs kan huvudsakligen ske på två sätt. Antingen avger förvaltaren under konkursens gång en tydlig förklaring att han abandonerar egendomen.

Det andra alternativet är att egendomen lämnas ohanterad i samband med att konkursen avslutas.

För att förstå innebörden i begreppet abandonering och med detta begrepp förknippade olika rättsliga situationer är det ändamålsenligt att läsa referaten från Insolvensrättsligt Forum 1997, s. 54 – 99. Den följande framställningen begränsar sig till en kort redogörelse för viss praxis och till några praktiska anvisningar om hur TSM och förvaltare bör agera.

Frågor kring abandonering av egendom i konkurs kan ha nära samband med frågorna kring betalningsordningen, HÄNV 1.5. Se särskilt avsnitt 1.5.3

2.2.11.2 Abandonering i lag, rättsfall och doktrin

Det finns **två lagrum** som uttryckligen medger förvaltaren att abandonera egendom, 3:9 KL och 8:6 2 st. 2 men. KL – låt vara att medgivandet enligt det sistnämnda lagrummet synes vara villkorat av berörd borgenärs medgivande. HD har också i flera avgöranden låtit förstå att abandonering är möjlig, se nedan under Att läsa vidare.

I Kammarrättens i Stockholm dom 1998-07-03, mål 5175—5177-1997 har domstolen menat att abandonering inte var möjlig. Regeringsrätten har avslagit begäran om prövningstillstånd. Förhållandena i målet var särpräglade (en mervärdesskatteproblematik) och domen kan inte anses ha prejudicerande verkan.

I NJA 1996 s. 46 ansågs ett konkursbo ha kunnat återta sin förklaring att boet inte avsåg att överta gäldenärens talan i en rättegång som pågick mellan gäldenären och annan angående egendom som hörde till konkursboet, 3:9 KL. Det är troligt att HD här lät sig påverkas av att det var fråga om en processhandling. En sådan anses nämligen kunna ändras och återtas i den instans den avgetts, om inte särskilda omständigheter föranleder annat. Det får anses tveksamt om HD genom detta avgörande knäsat en princip som medger återkallelse av abandoneringsförklaringar rörande andra typer av tillgångar.

I ett senare rättsfall inträdde ett konkursbo på svarandesidan i ett tvistemål, men återkallade kort därefter sin förklaring om inträde. Tingsrätten och hovrätten kom till olika slutsatser om återkallandet var giltigt, Svea Hovrätts beslut 2003-09-15 (protokoll 2003-09-05) i mål Ö 2331-03. HD har 2004-02-02 beviljat prövningstillstånd, HD:s mål Ö 3865-03.

Ytterligare ett aktuellt rättsfall: Göta hovrätt har menat att en förvaltares avstående från fast egendom kan återkallas. Avgörandet är överklagat till HD som i beslut 2003-03-31 meddelat prövningstillstånd (hovrättens beslut 2002-08-22, mål ÖÄ 3638-02, HD:s mål Ö 3190-02).

Svea Hovrätts beslut 2004-02-16 (protokoll 2004-01-30) i mål Ö 9719-03 är av stort intresse. Här begärde förvaltaren ersättning av det allmänna för kostnader förknippade med omhändertagande av miljöfarligt avfall men fick det inte. En konsekvens av hovrättens beslut synes vara att en förvaltare i liknande fall på ett tidigt stadium måste bestämma sig för att lämna egendom ohanterad – abandonera den. Avgörandet har av förvaltaren överklagats till HD – HD:s mål Ö 999-04. HD har ännu ej (april 2004) tagit ställning till frågan om prövningstillstånd.

Frågan huruvida det överhuvudtaget är möjligt för förvaltaren att i övrigt lämna egendom eller tänkbara processföremål obehandlade har debatterats. Håstad menar i Sakrätt i lös egendom 1996 med supplement 2004 att abandonering i princip måste anses möjlig. Advokaten Lars Söderqvist konstaterar att konkursförvaltare regelbundet tvingas underlåta att hantera viss egendom och att detta är ett helt nödvändigt inslag i konkurshanteringen (Insolvensrättsligt Forum 1997 s. 94).

Såsom framgår av redogörelsen i 1.5 kan det i många situationer bli så vid en strikt tillämpning av regelverket kring betalningsordningen att förvaltaren tvingas lämna egendom osåld eller avstå från att hantera viss egendom, t.ex. avstå från att vidta indrivningsåtgärder.

2.2.11.3 Hur och när ska en abandonering genomföras?

Hur?

Det ter sig uppenbart att det är möjligt – i vart fall i vissa situationer – att abandonera egendom. Som en första fråga inställer sig då i vilka former och när en abandonering ska genomföras.

Här torde det vara fråga om tillämpning av civilrättsliga regler. Det är emellertid oklart hur. Håstad synes mena att det räcker med en ren viljeförklaring från förvaltaren (Insolvensrättsligt Forum 1997 s. 62ö).

I avbidan på att rättsläget kring formerna för abandonering klargörs bör följande vägar prövas. Förvaltaren avger i något skede till berörda personer, gäldenären och dem som har fordringar mot säkerhet i egendomen en tydlig viljeförklaring: ”Jag abandonerar denna egendom, vilket innebär att egendomen inte längre ingår i konkursboet.” En abandoneringsförklaring kan möjligen också genomföras genom någon typ av konkludent handlande. Av en förvaltare bör det dock i allmänhet begäras att han är tydlig i sitt budskap i synnerhet i de fall han genom abandoneringen vill åstadkomma att belastningen på boet minskar. Gäldenären och en eventuell panthavare ska därefter kunna lita på beskedet och företa de åtgärder med egendomen som de finner förenliga med sina intressen, kanske försäkra densamma eller vidta vissa förbättringsåtgärder, t.ex. laga ett tak till ett fritidshus för att hindra att fastigheten undergår ytterligare försämring.

När?

När förvaltaren ser att viss egendom riskerar att ha ett negativt värde eller kräver vård av en karaktär som han inte själv kan åstadkomma måste han noggrant överväga hur han ska förfara. Om det inte finns någon panthavare eller särskilt berörd borgenär som är beredd att ställa upp med garantier för den massagäld som kan uppkomma (HÄNV 1.5.4) måste han överväga abandonering. **Detta kan alltså bli aktuellt på ett mycket tidigt stadium av konkursen.**

Även om innehavet av egendomen inte riskerar att medföra att boet ådras massagäld kan det finnas skäl till abandonering på ett tidigt stadium. Om det är fråga om en konkurs som förvaltaren inte räknar med kommer att kunna avslutas förrän om flera år kan man visserligen säga att förvaltaren inte har något att förlora på att vänta med abandonering. Förhållandena kan ju ändra sig och det kan komma att visa sig att egendomen kan överlåtas i ett senare skede. Häremot kan följande anföras: Om egendomen ligger kvar i boet så riskerar förvaltaren att behöva ha kontakter med olika intressenter - någon som vill bjuda ett symboliskt belopp för att förvärva egendomen eller kanske kommunen som vill städa upp ett område. Om egendomen abandonerats kan förvaltaren kort hänvisa till gäldenären eller en eventuell panthavare i egendomen och han håller sitt eget arvode nere.

Att tänka på

Överväganden angående abandonering skiljer sig naturligtvis åtskilligt åt mellan om det är fråga om fast egendom, ett skepp, en fordringsstock, ett processföremål eller om det är fråga om en övergiven skördetröska ute på en åker.

TSM bör bevaka att förvaltarens hantering är medveten och inte slentrianmässig. Förvaltaren bör kontinuerligt pröva förutsättningarna för att överge egendom som han räknar med inte kommer att tillföra boet några medel eller andra tillgångar som kan delas ut till borgenärerna.

Se även

1.5 Betalningsordningen

3.2.1 Förvaltarens hörandeskyldighet enligt 7:10 KL

Att läsa vidare*Rättsfall*

NJA 1946 s. 25 (verkan av att fast egendom lämnats osåld i samband med konkursens avslutande)

NJA 1984 s.602 (abandoneringsproblematiken)

NJA 1988 s. 332 (återförd moms massagäld; pant okränkbar)

NJA 1991 C 153 (abandoneringsproblematiken)

NJA 1996 s. 46 (återkallelse av abandoneringsförklaring)

NJA 1997 s. 503 (abandonering – se HDs domskäl)

NJA 1999 s.777 (abandoneringsproblematiken)

NJA 1998 C 74 (abandoneringsproblematiken)

NJA 1999 s. 131 (konkursbos taleskyldighet)

Kammarrättens i Stockholm dom 1998-07-03, mål nr 5175-5177-1997 (abandonering ej möjlig)

Göta hovrätts beslut 2002-08-22, mål ÖÄ 3638-02 (återkallelse av abandoneringsförklaring möjlig), Prövningstillstånd meddelat, HD:s beslut 2003-03-31, mål Ö 3190-02.

Svea Hovrätts beslut 2004-02-16 (protokoll 2004-01-30) i mål Ö 9719-03 (kostnader förknippade med omhändertagande av miljöfarligt avfall ej ersättningsgilla).

Prövningstillstånd begärt, men HD har ännu ej (april 2004) tagit ställning i saken, HDs mål Ö 999/04.

Svea Hovrätts beslut 2003-09-15 (protokoll 2003-09-05) i mål Ö 2331-03 (fråga om återkallelse av förklaring om inträde i rättegång). HD har 2004-02-02 beviljat prövningstillstånd, HD:s mål Ö 3865-03.

Doktrin och annan litteratur

Insolvensrättsligt Forum 1997 Iustus Förlag s. 58 – 99

Torgny Håstad Sakrätt i lös egendom, 6:e upplagan 1996 Norstedts förlag s. 427f - med supplement 2004 s. 38.

WPS s. 594

Ds 2003:64, Herrelösa fastigheter samt ansvar för konkurskostnader

3.6.1.1 Medelshantering i ”fattiga” bon

Avsnittet är inte slutligt bearbetat!

Hur ska förvaltaren **hantera boets medel** när han förvaltar en konkurs med begränsade tillgångar och han räknar med risken för att boet åsamkas massagäld?

Det finns i konkurs en bestämd **betalningsordning** som förvaltaren i princip måste hävda (HÄNV 1.2.2.2, 1.5). För att undvika risken att boets medel tas i anspråk genom utmätning, varigenom betalningsordningen skulle komma att kränkas, är det viktigt att förvaltaren hanterar boets medel på ett adekvat sätt.

En förvaltare kan välja mellan att ha boets medel insatta på bank i boets namn eller i förvaltarens eller förvaltarbyråns namn såsom klientmedel. Om det första alternativet väljs så kan KFM på ansökan av en massaborgenär utmäta banktillgodohavandet och meddela banken förbud att betala till annan än KFM. Betalningsordningen kommer då att kränkas.

Om det andra alternativet väljs är det hos förvaltaren – eller förvaltarbyrån – som utmätning sker och någon av dessa som delges förbud. Här bör förvaltaren hävda att han har en **latent fordran i medlen** – en fordran som består av uppkomna och väntade konkurskostnader och som enligt 14:2 KL har bättre prioritet än utmätningssfordringen. Utmätningen borde i detta läge kunna ske endast med **förbehåll för uppkomna och väntade konkurskostnader**.

Såvitt känt är denna situation inte prövad i rättspraxis, men starka skäl talar för att frågan bör prövas.

Se även

1.2.5.6 TSM:s formella kontroll

1.5 Betalningsordningen

3.2.5 Överlåtelse av egendom

3.6.2 Bokföring i konkurs

3.6.4 Förskottsbetalning

Att läsa vidare

WPS, s 599 f

RSV 1998, s. 174 f

Elliot, s. 12

4.1.2 Betalningsordningen vid konkursavslut

Detta avsnitt är inte slutligt bearbetat.

4.1.2.1 Om betalningsordningen brutits – hur ska TSM agera?

Betalningsordningen i konkurs innebär bl.a. att konkurskostnader ska uttas ur boet före massakostnader, 14:2 KL. I konkursbon med små eller begränsade tillgångar måste förvaltaren vara försiktig med att betala massagäld. Eljest kan han hamna i den situationen att han inte kan få ersättning för de kostnader han haft, HÄNV 1.5.

I den situationen att en konkurs ska skrivas av och TSM upptäcker att betalningsordningen brutits eller riskerar att brytas ska TSM agera medvetet och tydligt.

En viktig uppgift för TSM är att bedöma om förvaltaren följt den betalningsordning som gäller i konkurser. I avsnitt 1.5 finns en utförlig redogörelse för betalningsordningen, en genomgång av olika konfliktsituationer som förvaltaren kan hamna i och en diskussion kring hur man kan betrakta de olika situationerna. Här kommer främst den situationen belysas då förvaltaren betalat massagäld och detta medfört att återstående medel inte förslår till täckande av konkurskostnaderna i snäv mening, HÄNV 2.2.11 och 3.6.1.1.

Om förvaltaren brutit mot betalningsordningen måste TSM först överväga om bestämmelsen i 14:2 KL alltid ska tolkas strikt eller om det finns utrymme för en flexibel tolkning, HÄNV 1.5.2. Om man menar att det finns utrymme för en flexibel tolkning och att den situation som är aktuell i ärendet utgör **ett sådant undantagsfall** som inte bör medföra att förvaltarens möjligheter att få ersättning av allmänna medel ska begränsas så kan TSM nöja sig med att påpeka saken hos domstolen. Eftersom lagen inte föreskriver att TSM ska avge utlåtande över slutredovisningen i avskrivningskonkurser kan påpekande kanske bäst lämnas i en skrift till domstolen där TSM särskilt ger uttryck för sina synpunkter på förvaltarens kostnadsersättningsanspråk. Men – och det är viktigt – TSM ska i denna situation **verkligen ändå tydligt peka på saken**. Rättsläget är oklart och det är ju inte uteslutet att domstolen gör en annan bedömning än TSM när man väl fått upp ögonen för problematiken.

Om TSM menar att 14:2 KL ska tolkas strikt eller att det aktuella fallet **inte är ett tillåtligt undantagsfall** från huvudregeln så ska TSM påpeka detta i sitt utlåtande till domstolen över slutredovisningen. TSM ska också i yttrandet över förvaltarens arvodes- och kostnadsersättningsyrkanden påpeka vilka konsekvenser förvaltarens förfaringsätt bör få.

Det finns flera olika vägar att gå för att komma till rätta med den situationen att förvaltaren kommit att bryta mot betalningsordningen. Antingen kan det ske genom att TSM **klandrar förvaltarens slutredovisning** med ett yrkande att han skadeståndsvis till boet ska förpliktas utge det belopp som förvaltaren felaktigt utbetalt såsom massagäld. TSM kan också yrka att domstolen beslutar **sätta ned förvaltarens arvode eller den kostnadsersättning** han begärt med det felande beloppet. **En tredje väg** är att TSM verkar för följande ordning: När domstolen fattar beslut om att skriva av konkursen tillerkänner denna först förvaltaren yrkat arvode och kostnadsersättning att utgå ur boet så långt detta förslår och därefter – i nästa led – fattar den beslut om hur mycket ersättning förvaltaren ska tillerkännas av allmänna medel.

4.1.2.2 Den nuvarande fastställelseordningen

För närvarande torde följande ordning gälla för fastställelse av det arvode och den kostnadsersättning som förvaltaren tillerkänns och vad han därefter tillerkänns av allmänna medel: Domstolen meddelar beslut om arvode och kostnadsersättning. Härefter fyller förvaltaren i en ansökan om utbetalning av allmänna medel, Domstolsverkets (DV) blankett DV 517, och ger in den till domstolen. Domstolen attesterar blanketten och upprättar därefter ett ersättningsbesked, blankett DV 711 A, vilket ges in till DV. Det lär här förekomma att förvaltaren i blanketten DV 517 gör en ren nettoredovisning där det inte framgår att han haft massakostnader som han betalat med boets medel. Domstolen torde mer sällan – troligen aldrig – göra en särskild kontroll genom att studera förvaltarens slutredovisning. I alla dessa fall kommer frågan huruvida betalningsordningen tillämpats riktigt överhuvudtaget inte att ”komma upp på bordet” om inte TSM uppmärksammar saken.

Det är tveksamt om domstolens beslut att attestera förvaltarens ansökan kan överklagas och i sådant fall av vem. Frågan har såvitt känt inte prövats. En annan teoretisk möjlighet skulle vara att DV gör en analys av det enskilda ärendet och därefter vägrar utbetalning med det belopp med vilket förvaltaren betalat massagäld och vilket han då kanske inte bör få ut av allmänna medel.

4.1.2.3 En ny tydligare fastställelseordning

Om domstolen i stället vid avskrivningen av konkursen formulerar ett uttryckligt beslut om hur mycket förvaltaren har rätt att få av allmänna medel skulle detta dock vara möjligt att överklaga.

I ett första led föreslår TSM domstolen att fatta beslut om arvode och kostnadsersättning till förvaltaren *att utgå ur boet så långt detta förslår*. I nästa led förordar TSM att domstolen beslutar om hur stort belopp förvaltaren ska tillerkännas av allmänna medel. Detta senare belopp blir då så mycket lägre som behövs för att ”återställa” betalningsordningen i den mån detta bör ske. Om domstolen följer detta procedere har man genom en enkel tillämpning av bestämmelsen i 14:2 KL på ett odramatisk sätt återställt den ordning som bör gälla enligt 14:2 KL och minskat statens ansvar för konkurskostnaderna. Och om det i efterhand tillkommer nya medel kan förvaltaren göra sig betald ur dem med de belopp han tidigare ej kunnat utfå av allmänna medel.

4.1.2.4 Om domstolen sätter ned den ersättning förvaltaren begärt

TSM kan också yrka att domstolen sätter ned förvaltarens arvode eller den kostnadsersättning han begärt med det felande beloppet. Denna väg har Kalmar tingsrätt – utan yrkande från TSM – valt i sitt beslut 2003-04-16 i mål K 1287-01 – se ovan avsnitt 1.5.2.2. Denna ordning får anses mindre tillfredsställande. Om det tillkommer nya medel i boet har förvaltaren med denna lösning gått förlustig möjligheten att ur dessa medel göra sig betald för den del som han inte kunnat utfå av allmänna medel.

4.1.2.5 Klander över slutredovisningen

Ännu ett alternativ är att TSM klandrar förvaltarens slutredovisning. Klandret ska då vara förenat med ett yrkande om att förvaltaren ska förpliktas att skadeståndsvis till boet betala det belopp som myndigheten menar att förvaltaren felaktigt betalt såsom massagäld.

Vad som talar för detta alternativ är att det lämnar öppet för domstolen att göra en flexibel tolkning av regelverket. TSM måste i detta alternativ (troligen) **visa att förvaltaren förfarit**

oaktsamt när han ådragit boet massagäld och betalat denna i en situation då han med sin erfarenhet bort kunna ana att konkursen kanske i slutändan måste skrivas av. Om TSM inte lyckas styrka påståendet om oaktsamhet så skulle bedömningen bli att förvaltarens förfaringsätt varit ursäktligt i den situation då han gjort massagälden (HÄNV 4.1.7).

Innan rättsläget ännu klarnat bör TSM begagna sig av både det nu redovisade alternativet och det alternativ som redovisas ovan under 4.1.2.3.